

Spreuken 27:7

**“Een verzadigde ziel vertreedt honingzeem,
maar aan een hongerige ziel is alle bitter zoet”**

1 honing 2 heerlijk 3 honger

Gemeente,

Het winterseizoen. Wat is er veel te doen in onze gemeente. Zondagsschool, clubs, catechisatie, Jos, JV, Emmauskring tot 25 jaar en Kompas van 25 tot 40 jaar. Bijbelstudie ochtend, mannenvereniging, vrouwenvereniging. Kerkdiensten op woensdagavond. Voor alle leeftijden is er iets. Maar in bepaald opzicht is het overal hetzelfde. Overal, bij welke gelegenheid ook, gaat het over de Bijbel. De Bijbel staat altijd en overal centraal. Dat is het hart van kerkelijk werk. En laat dat alsjeblieft zo blijven. Het kan en mag gezellig zijn, maar de Bijbel staat in het midden.

Dan kun je je afvragen: wat heeft daar onze tekst van vanmorgen dan mee te maken? Over honing en honingzeem. Eén van vele wijsheden van Salomo uit het boek Spreuken. Maar hoe moeten we deze wijsheid opvatten? Wat bedoelt hij, wat bedoelt de Heilige Geest. Om te beginnen kun je zeggen: Salomo heeft goed rondgekeken en twee dingen gezien. Twee dingen die je ook vandaag nog zou kunnen zien. Op de Driestar en in Rotterdam. Op de Driestar kun je misschien wel eens zien dat iemand even naar de Mac of de Plus is geweest en daarna zijn broodtrommel neemt en naar de prullenbak loopt en huppa, de inhoud van het trommeltje gaat in de prullenbak. En in Rotterdam kun je zien dat een dakloze de containers rondstruint en er één openmaakt en hij raapt er een grapefruitschil uit en schraapt hem af en eet het op. Dat zag Salomo en dat heeft hij opgeschreven om ons eens over na te laten denken. Dat gaan we vanmorgen doen.

1 honing

Salomo zag dit. Op een tafel stond een potje honing, ja zelfs honingzeem. Wat is dat? Honingzeem. Nou, honing om te beginnen is in Israel iets super lekkers. Kanaän wordt genoemd het land van melk en honing. Honing is één van de dingen die aangeven in Deut 28 hoe heerlijk het beloofde land wel niet is. Zo lekker zoet vond de Israëliet dat. Ik denk even voor jou aan slagroom. Maar dit verschil: slagroom is niet gezond. Honing wel, honing is echt gezond eten en nog heel lekker ook vond een Israëliet. Wat is dan honingzeem? Ik heb het me uit laten leggen door iemand onder ons die het wel weet. Bijen maken honing. In een raat, zo noem je dat, een klein bakje zozegd. Als dat bakje vol is, dan doen de bijen zelf daar een soort dekseltje opmaken van was. En nu

kun je die honing op twee manier oogsten. Je kunt die raten platdrukken en leegpersen zodat je honing krijgt. Je kunt ook met kammetje eerst die dekseltjes, die was, eraf halen. En dan in soort centrifuge die opengemaakte raten doen laten ronddraaien waardoor de honing eruit komt. Dan krijg je pure honing, zonder was, zonder resten van raten, puur honing. Dat is honingzeem. Honing op zijn best en puurst. Het allerlekkerste en het allergezondste.

En wat zag Salomo? Er staat een flesje honingzeem op tafel en dat is omgevallen. De honingzeem drupt op de grond. En nu komt er iemand aan...en die kiept het flesje leeg op de grond en loopt er gewoon doorheen. Waarom? Omdat hij verzadigd is. Hij heeft al zoveel gegeten, zijn maag zit zo vol, hij heeft absoluut geen behoefte aan heerlijke honingzeem meer. Terwijl andere mensen er vroeg voor uit bed zouden komen, terwijl vele mensen hun leven lang het nooit ooit te eten krijgen, hij vertrappt het zomaar en loopt er doorheen. Hij denkt er ook niet aan om het dan aan een ander te geven die het heerlijk zo vinden, nee hij vertrappt het.

Het is wel duidelijk waarom Salomo dit vertelt. Om te laten blijken: dit is toch verschrikkelijk. Daarvoor heeft God de bijen de honing niet laten maken. Dit is toch vreselijk. Dit moet je nooit doen, of iets wat daarop lijkt. Zo met eten omgaan. Zo met je luxe of geld of tijd omgaan. Dat je eigenlijk niet weet wat je ermee doen moet en daarom maar nutteloze dingen mee gaat doen. Terwijl je niet eens denkt om het dan aan anderen te geven zodat anderen er iets aan hebben.

En Salomo heeft ook gezien dat er mensen zijn, hongerige mensen. Voor hen is zelfs wat bitter is nog heerlijk. Als je maar honger hebt. Denk aan de verloren zoon die zelfs varkensvoer opat en nog graag ook. Denk aan de Tweede Wereldoorlog toen mensen thee van tulpenbollen dronken en nog graag ook. Je moet maar honger hebben, dan smaakt alles. Daar mogen wij wel eens wat meer aan denken. Wij die zo verwend kunnen zijn en onze neus nogal makkelijk ergens voor ophalen. Denk daar maar eens wat vaker aan, dat er ook mensen zijn die zo leven. Dan kunnen we een stuk tevredener, een stuk minder kieskeurig worden.

Ja, maar wat heeft dit nou allemaal te maken met het winterseizoen waar de Bijbel centraal staat? Nu we lazen in Psalm 19 en Psalm 119 dat juist de Bijbel, het Woord van God, vergeleken wordt met honing en honingzeem. Dus: het toppunt van heerlijk en gezond is de Bijbel voor onze ziel. Wat honingzeem voor de mond is, dat is de Bijbel voor de ziel, tenminste, als je God kent.

2 heerlijk

Waar zit hem dat in? Allereerst hierin: De Bijbel is het boek van Gods liefde. De Bijbel is het boek waarin God Zijn liefde voor de mensheid verklaart: also lief had God de wereld.....Een liefde die verlost van de vloek en die vrijspreekt van schuld. Liefde die vrede met God geeft en eeuwig leven. De Bijbel is het boek waarin God Zijn verbond ons bekendmaakt. Met de gelovigen en hun nageslacht. Ik zal als Vader u verzorgen tot Mijn eer. Ik zal als Zoon uw zonden vergeven en rechtvaardig verklaren. Ik zal als Heilige Geest uw hart vernieuwen tot geloof en bekering, tot een leven met Mij. De Bijbel is Gods liefdesbrief aan een wereld verloren in schuld. En voor wie gelooft geldt: dat is ook voor mij! Ook voor mij is dat waar! Heerlijk! Als honingzeem: zo puur, zo zuiver. Puur uit liefde.

Ten tweede zit het hem hierin: waar is de Bijbel mee geschreven of gedrukt? Ja, met inkt of zoiets. Natuurlijk is dat waar. Maar hoe kun je het ook zeggen? Heel de Bijbel is geschreven als het ware met het bloed van Jezus. Elke letter die Mozes, Paulus schreef was met een pen gedoopt in het verzoenend bloed van Jezus Christus. Had Jezus niet geleden, er was geen Bijbel geweest. Elke letter van de Bijbel is te danken aan Jezus bloed. Hoe duur is een Bijbel? Ontzaglijk duur, onbetaalbaar, maar Hij is al betaald door de Heere Jezus. Heerlijk.

En ten derde zit het hem hierin. De Bijbel is als honingzeem, want de Bijbel is zo voedzaam. De Bijbel is het voedsel voor geloof, hoop en liefde. Voedsel voor het geloof, om het vertrouwen op God te voeden en te versterken in alle omstandigheden en onder alle aanvechtingen. Voedsel voor de hoop om uit te zien naar de eeuwige heerlijkheid en om dat uitzien te voeden en te versterken tot verwachten en verlangen. Voedsel voor de liefde, om de liefde tot God te voeden en te versterken. Zodat Zijn geboden en inzettingen gezocht worden en de zonde gehaat wordt. Liefde tot de naaste, zodat die gediend en gezegend wordt door ons. Voedsel om in gelijkvormigheid aan Jezus te blijven en toe te nemen. Voedzaam.

De Bijbel. Honingzeem. Puur en zuiver. Heerlijk en voedzaam. Wie gelooft die herkent dat. Of je nou jong bent of oud, wie gelooft die herkent dat. Als uit de Bijbel liefde druppelt in een schuldverslagen hart, een verbroken gemoed. Heerlijk! Als beloften mij verwachting geven in alle hopeloosheid, beloften te danken aan Jezus offer. Als geloof, hoop en liefde gevoed worden en herleven zodat ik niet bezwijk maar als pelgrim verder kan gaan. Heerlijk en voedzaam. Wat is die Bijbel me lief! Herkent u dat? Meer dan honing voor mijn mond, en als honingzeem voor mijn gehemelte. En als Gods gesproken Woord me al zo lief is, dan nog meer Zijn getoonde Woord: Heilige Doop en Heilig Avondmaal. Over

heerlijk en voedzaam gesproken! Een volle beek van goedheid maakt hier elk in liefde dronken. De hoop door de doop! De genieting van het avondmaal. Heerlijk! Het geloof, het ware geloof herkent dat.

Maar wat zie je gebeuren? Waar wijst Salomo ons op? Daar is iemand die vertreedt het honingzeem, die gooit het op de grond en loopt er zomaar overheen. Zou dat ook met de Bijbel kunnen? Door ons? Nou, dat denk ik niet. Wie van ons gooit zijn Bijbel op de grond en loopt eroverheen? Wie van ons gooit zijn Bijbel in de container en geeft hem me met oud papier? Niemand toch? En als er een stemmetje in je hoofd zou klinken dat zou zeggen: doe vandaag alle Bijbels in je huis opzoeken, maak er één stapel van en smijt hem in de container en doe ze allemaal weg. Zou er dan één van ons die dat zou doen? Nee. Je zou gelijk denken: duivel hou op.

Maar dat vraagt de duivel ook niet. Die is veel geraffineerder. Hij vraagt niet om alle Bijbels altijd weg te doen, maar hij begint: laat één Bijbel één keertje even dicht. Morgenochtend als je je bed niet uit kunt komen, sla dan één keertje over. Morgenavond als het aan tafel rommelig is en de catechisatie begint vroeg: geen tijd meer voor, of: gauw even dan, kort stukje. Even één keertje overslaan. Je veracht de honingzeem. Stille tijd schiet er bij in.

En als die honingzeem gepresenteerd wordt in de kerkdienst dan dwalen je gedachten af. Het kan je echt niet boeien. Het gaat over ziel en zaligheid, God en jou, hemel en hel, maar het boeit niet. Je gedachten kun je er niet bij houden. Je veracht de honingzeem.

En na de kerkdienst als de honingzeem in je hart gegoten is, dan gooi je er van alles overheen. Nutteloze gesprekken, geklets, geroddel, filmpjes, appjes, sportuitslagen. Allemaal over de honingzeem heen, je vertreedt het Woord eigenlijk.

En een doordeweekse kring of vereniging of dienst of catechisatie. Nee, daar komt niet van. Ik weet eigenlijk niet waarom ik daar naar toe zou gaan. Trouwens, de avond komt me ook niet zo goed uit. Eigenlijk geen één avond dat er wat is schikt het me. En ja, om een avond in de week die ik wel vrij heb thuis Bijbelstudie te doen daar komt ook niet van als ik eerlijk ben. Het hoeft voor mij niet zo nodig.

En dat terwijl er volkstammen op de wereld zijn die smachten om een Bijbel. Die bidden dat een vertaling klaarkomt in hun taal. Terwijl er volkstammen zijn die smachten naar openbare kerkdienst of kring zonder dat je erom vervolgd wordt. Maar in plaats van dat we hen helpen en dienen met onze overvloed, vervelen we onszelf ermee.

Komt dat voor onder ons? Dat weet ieder voor zich. Hoe zou dat komen? Salomo heeft het gezien. Welke ziel vertreedt het honingzeem? De verzadigde ziel. De ziel die al gegeten heeft. De mens die al zoveel heeft gehoord, heeft gezien en tot zich heeft genomen. De mens die al zolang heeft gekeken naar andere dingen. Op papier, op video's, in reclamefolders, in films, op grote of kleinere schermen. Je gedachten zitten vol. De ziel al zoveel heeft geluisterd: die constant op radio 538 of zo'n zender zit, die altijd weer met oordopjes naar popmuziek luistert. De ziel al zoveel heeft om van te genieten: die altijd maar zoekt om iets leuks te doen, iets gaafs, iets om van te genieten. Alles moet vooral leuk en aangenaam zijn en een goed gevoel geven. De verzadigde ziel.....die is de honingzeem zat. Die kan de Bijbel niet meer interessant vinden. Want hij zit al vol. Heeft al zoveel gezien, gehoord, genoten, wil niet anders meer, hoeft niet anders meer. Je bent al verzadigd.

Als dat zo is, of zo dreigt te worden, bekeert u! Het kan zijn dat je echt gelooft, maar je zondige natuur heeft zo de overhand gekregen, je hebt je zo laten overheersen: bekeer je! Belijd het, praat het niet langer goed, stel het niet langer uit, belijd het. En bestrijdt het. Biddend om Gods kracht, biddend om de Heilige Geest. Belijden en bestrijden.

Of het is een bewijs dat je nog onbekeerd bent. Dat kan ook. Dat je nog nooit smaak in het Woord hebt gehad. Op weg bent naar de eeuwige nacht. Waar geen Bijbel meer is. Geen kerkdienst, geen catechisatie, geen kringen. Niets van dat alles. De hel. Dan heb je er nooit meer last van. Maar je zou er juist dan alles voor over hebben. Laat het zover niet komen. Bekeer je.

3 honger

Salomo zag nog iets. Totaal tegengesteld. De hongerige ziel is alle bitter zoet. Hongerig, dorstig. Dat komen we in de Bijbel tegen. Denk aan Psalmen als Psalm 42. Mijn ziel dorst naar God, verlangt naar God. Zulke zielen zijn er ook. Zielen die dorsten naar God, gemeenschap met God. Echte ontmoeting met God als een verzoend Vader. Die daarvan genieten mogen.

Zielen die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid. Naar Zijn wil. Om nabij Hem te leven en bidden: leer Mij naar uw wil te hand'len, neig mijn hart en voeg het saam tot de vreze van Uw Naam. En nooit kom je daar in dit leven, het blijft een hongeren en dorsten.

Of zielen die daarnaar uitzien. Die voor hun gevoel in elk geval dat nog niet hebben, maar die vrede met God zoeken. Onbekeerd zijn is een last geworden. De schuld drukt. De geestelijke dood is onhoudbaar, ondraaglijk. Dorsten naar vrede met God.

Een hongerige ziel. Zulke mensen zijn er ook. Maar dat is wel een wonder. Dat is het wonder van wedergeboorte. Tenzij iemand wederom geboren wordt hij zal niet hongeren en dorsten naar God en Zijn gerechtigheid. Wat een genade wonder als dat je gegeven is!

Dan ligt het heel anders: de hongerige ziel is alle bitter zoet. Dan heb je smaak in de Bijbel. Heerlijk en voedzaam. Heerlijk, die liefde die de Vader daarin verklaart. Heerlijk en wonderlijk, het offer van de Zoon, dat aan elke belofte ten grondslag ligt. Heerlijk en voedzaam voor geloof hoop en liefde. Uw Woord kan mij ofschoon ik alles mis, door Zijnen smaak en hart en zinnen strelen.

Ja, dan geldt zelfs: de hongerige is alle bitter zoet. Staan er dan ook bittere dingen in de Bijbel? Nou, wel dingen die voor ons vlees bitter zijn. Niet fijn. Pijn doen. Die ontdekkende delen. De wet die veroordeelt. De wet die grondig raak steekt: dat is zonde, daar denk je verkeerd, daar bedoel je jezelf, daar heb je een onreine begeerte, daar geef je toe aan je zondige natuur. Dat doet zeer. Zeker als de wet aanwijst: deze Jezus, Die gij gekruisigd hebt. Je bent geen vriend, maar vijand van God en genade. Zeker als de wet zegt: vervloekt ben je, vloekwaardig, want je hebt me niet gehouden. Dat doet pijn, dat is bitter. Voor mijn hoogmoed, mijn zelfhandhaving, mijn gemakzucht, mijn zelfvoldaanheid.

Maar voor de hongerige is alle bitter zoet. Want God zegt het uit liefde. Om mij tot Jezus te doen vluchten. Om mij verder te reinigen en te heiligen. Alle bitter is toch zoet.

Dat geldt dan ook heel de Bijbel. Dat is ook wel eens bitter omdat het moeilijk is, eentonig lijkt. Jeremia, 52 hoofdstukken oordeel lijkt het wel. Leviticus, allemaal wetten en wetjes lijkt het wel. De Romeinenbrief, die begrijp je echt niet als je even gauw doorleest. Bitter. Maar de hongerige is alle bitter zoet. Die gaat spellen wat er staat. Die gaat zoeken naar een Bijbel met Uitleg. Die is dankbaar voor een kring of vereniging waarin je van anderen kunt leren. En je vindt er honingzeem erin. Als je het gaat begrijpen en verstaan. Alle bitter is zoet. Daarom is leidinggevende zijn ook zo mooi. Dan moet je wel de Bijbel onderzoeken voor je gaat vertellen of inleiden. En dat geeft zoveel, je vindt zoveel waar je anders overheen leest.

En dat geldt ook lastige dingen in de Bijbel. Waar je een beetje kriebels van krijgt. Bitter. Dat hebben we allemaal wel wat. De één heeft het bij stukjes over gastvrijheid. Gelijk kriebels: ja dat kun je niet direct overzetten naar nu, je moet het politiek bezien en kijken wat haalbaar is. De ander heeft het bij stukjes over soberheid en de tienden. Ja, Abraham was ook rijk en Job ook, en uit het NT weet ik nu zo gauw geen

voorbeelden, maar je mag toch best wel genieten. De andere heeft het bij kleding. Ja, dat gaat het altijd al over, en ik vind dat puur bijzaken er zijn wel belangrijke dingen. En een vierde heeft het bij de Bergrede. Laten we een beetje nuchter blijven en als he zo nauw neemt dan kun je niks meer doen en beter in een klooster gaan zitten. Bittere stukjes. Maar voor de hongerige is bitter zoet. Wie hongert naar gerechtigheid: om Gods wil te leren verstaan en Jezus' beeld gelijkvormig te worden, die is het zoet: het wil mij leren meer naar Gods wil te leven.

Als je maar honger hebt! Alle bitter zoet. Als dan het bittere al zoet is, ja wat is dan de honing van Gods beloften niet! Wat al zoet is, hoe heerlijk moet dat dan wel niet zijn! Zo heerlijk dat je het wel eens graag met elkaar deelt. Op een kring of vereniging. Als je iets heerlijks ontving uit de Schrift. Honingzeem te eten kreeg. Of maandagochtend: even bellen met je moeder, over de preek. Even bijpraten met een collega, over de preek.

Iemand die honger heeft en honingzeem te eten krijgt die heeft niet gauw genoeg. Die ziet uit naar de volgende maaltijd. Die verlangt naar mee. Als je slagroom krijgt zeg je niet gauw: het is genoeg, nee eerder, nog een schep, een grote schep. En krijgen we vanavond weer? Dan krijg je van Bijbellezen en kerkgaan niet gauw genoeg. Ook doordeweeks niet. In Northampton kwamen verzoeken binnen tijdens de opwekking onder Jonathan Edwards om meer kerkdiensten. Meer gelegenheden rond het Woord. Ja, maar heeft dat geen grens? Jazeker, Edwards schrijft dan: de verzoeking lag er in die dagen dat mensen teveel tijd zouden besteden aan de geestelijke dingen van de Bijbel en hun dagelijkse plichten zouden verwaarlozen. Gemeente, ik beloof u, als ik dat zie gebeuren, zal ik u waarschuwen!

Honingzeem! Beschamend voor mij. Hoe zou dat komen? Ik denk hierdoor. Als je rechteloos bent is alle zoet een wonder. Als je rechthebbende denkt te zijn, is alle bitter onverteerbaar. Als je veroordeeld bent voor levenslang, is één dag verlof een feest. Als je onschuldig denkt te zijn, zoals ik, is één dag gevangenis groot onrecht voor je beleving en gevoel. Als ik rechthebbend denk te zijn, is alle bitter in de Bijbel mij te veel. Als ik me verloren weet en veroordeeld, is alle zoet mij een wonder.

De hongerige ziel is alle bitter zoet. Daar zijn mooie, beschamende voorbeelden van. Uit Vietnam bijv. drie dagen hadden gelopen. De christenen. Van heinde en verre. Donderdagmorgen vroeg vertrokken om zondag in de kerk te zijn. En dan ook weer drie dagen terug natuurlijk. Zes dagen om de zondag mee te kunnen maken. Want: er zou voor het eerst één Bijbelboek in hun eigen taal worden

voorgelezen. Het Marcusevangelie. Heerlijke, voedzame honing om zes dagen voor te lopen.

In de donkere cel groef de christen een gat in de grond. Als niemand het zag. Want hij zat gevangen, als vervolgde. Al maanden. Maar als het bijna donker was, groef hij en gat en haalde er wat uit. Een foto van zijn vrouw? Nee. Een flesje drinken? Nee. Eén verfrommeld blaadje waar Johannes 3 opstond. Om te lezen en daarna weer terug te verstopen in de grond.

Gemeente, de Bijbel staat centraal. Altijd weer die Bijbel. Hebben er smaak van? Kunnen we het verdragen, dat licht van de Bijbel hier op aarde? We kunnen het zo vergelijken. De Bijbel is een lamp van 2 watt lichtsterkte. Waarin God Zichzelf laat zien. Zijn deugden laat schijnen. In de hemel laat God Zich zien van Aangezicht tot Aangezicht, 1000 watt. Als je hier die Bijbel van 2 watt al niet verdragen kunt, hoe zul je dan straks 1000 watt kunnen verdragen? Als je hier genieten kunt van die 2 watt. Als je daar smaak in hebt, van genieten kunt. Wat zal het dan zijn als God Zich in de hemel laat zien van Aangezicht tot Aangezicht: 1000 watt. Wat een vreugde, een blijdschap zal dan onbepaald ten hoogste toppunt stijgen.

Amen